

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. В.В. ДОКУЧАЄВА**

Кафедра економічної теорії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Перший проректор
професор _____ Р. ШЕЛУДЬКО
« 31 » _____ 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОПП 1 ДЕРЖАВНЕ ТА РЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ**

Галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність – 073 «Менеджмент»

Освітньо-професійна програма – «Менеджмент»

Спеціалізація – —

Факультет – менеджменту і економіки

Харків – 2020

Робоча програма дисципліни «Державне та регіональне управління» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент».

«25» червня 2020 р. 22 с.

Розробники: **Шевченко Світлана Володимирівна**, доцент кафедри економічної теорії, кандидат економічних наук, доцент

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри економічної теорії
Протокол від «25» червня 2020 р. № 9

Завідувач кафедри економічної теорії,
професор
«25» червня 2020 року

Г. П. Пасемко

Схвалено навчально-методичною комісією факультету менеджменту і економіки.

Протокол від «26» серпня 2020 р. № 2

Голова навчально-методичної комісії
факультету менеджменту і економіки,
к.е.н., доцент

Ю. Л. ФІЛІМОНОВ

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,5	Галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»	Обов'язкова	
Модулів – 2	Спеціальність 07 «Менеджмент» . Освітньо-професійна програма «Менеджмент»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	
Загальна кількість годин - 105		Семестр	
		7-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи здобувача – 6	Освітній рівень перший (бакалаврський)	Лекції	
		20 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	6 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		65 год.	93 год.
		Вид контролю:	
		<i>іспит</i>	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у здобувачів сучасного мислення та спеціальних знань у галузі управління на національному та регіональному рівнях; набуття умінь та формування компетенцій, необхідних для виконання функцій та реалізації повноважень органів державної влади і місцевого самоврядування.

Завдання: - обґрунтувати теоретико-методологічні засади формування загальнодержавної та регіональної політики; - означити закономірності управління на державному та регіональному рівнях; - охарактеризувати особливості державного управління в різних сферах суспільного розвитку та на різних рівнях; - визначити методичні та організаційні основи управління розвитком суспільства; - охарактеризувати існуючі моделі державного управління, вітчизняну систему та структуру органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх компетенції; - обґрунтувати законодавчі та нормативно-правові засади діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

знати:

- законодавчі та нормативно-правові засади діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування;
- закономірності управління на державному та регіональному рівнях;
- існуючі моделі державного управління, вітчизняну систему та структуру органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх компетенції;
- концептуальні засади реформування системи державного управління та місцевого самоврядування, напрями вдосконалення управління національним та регіональним розвитком.
- методичні та організаційні основи управління розвитком суспільства;
- особливості державного управління в різних сферах суспільного розвитку та на різних рівнях;
- теоретико-методологічні засади формування загальнодержавної та регіональної політики.

уміти:

- здійснювати вибір стратегії й тактики у процесі господарювання на державному та регіональному рівнях;
- визначати основні напрямки регіонального управління та місцевого самоврядування;
- аналізувати державне управління в адміністративно-політичній сфері;
- давати оцінку механізму реалізації державної політики;
- визначати загальнотеоретичні аспекти організації роботи органів державної влади в Україні тощо.

Перелік компетентностей:

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні, спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері управління або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів менеджменту, характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК. 14. Здатність працювати у міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК):

ФК 5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.

ФК 6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ФК 7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

ФК 13. Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.

Програмні результати навчання (ПР):

ПР 2. Зберігати моральні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПР 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПР 11. Демонструвати навички аналізу ситуацій та здійснення комунікацій у різних сферах діяльності організації.

ПР 13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.

ПР 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та між культурності.

ПР 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

Міждисциплінарні зв'язки:

Дисципліна та її розділи, що передують вивченню дисципліни: 1. Історія та культура України. 2. Економічна теорія. 3. Філософія.

Дисципліна та її розділи, у яких використовують матеріали дисципліни: 1. Теорія організацій. 2. Адміністративне право. 3. Адміністративний менеджмент.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. . Основи державного управління

Тема 1. Основи теорії державного управління

Соціальна природа поняття «державне управління», його мета та зміст. Державне управління як системне суспільне явище. Системні характеристики державного управління. Теорія систем та управління. Фундаментальні процеси управління: планування, організація, управління, зв'язок. Визначення моделі системи державного управління. Етапи формування моделі системи державного управління на основі системного підходу. Об'єкт державного управління та предмет вивчення.

Основні теорії державного управління: економічна теорія держави; теорія суспільного вибору (суспільний договір, «фіаско держави», мінімізація трансакційних витрат); теорія соціології (теорія держави, соціальна структура суспільства, соціальна мобільність, статус і статусні ролі); теорія менеджменту (теорія раціональної бюрократії, організовані структури управління, розподіл праці в управлінських структурах, державне адміністрування).

Еволюція дослідження предмета державного та регіонального управління. Державне та регіональне управління у системі суспільних наук, інші науки і галузі знань. Поняття, система та завдання державного та регіонального управління як навчальної дисципліни. Методи вивчення державного та регіонального управління. Мистецтво управління. Структура курсу «Державне та регіональне управління».

Тема 2. Державна влада та державне управління

Держава як суб'єкт управління суспільними процесами. Сутність сучасної держави. Основні риси держави. Категорія влади. Державна влада як складова державно-владного механізму. Поняття та сутність функцій державного управління. Види функцій державного управління. Реалізація функцій в державному управлінні: основні проблеми.

Державне управління як система, що розвивається. Рівні державного управління: загальнодержавне управління, управління на регіональному та

місцевому рівнях. Суб'єкти та об'єкти державного та регіонального управління. Принципи державного управління, механізми їх прояву і використання.

Цілі державного управління, їх юридичне та ресурсне забезпечення. Функціональна структура державного управління. Сутність і класифікація функцій державного управління. Характеристика загальних (основних) та спеціальних (спеціалізованих) функцій. Допоміжні функції. Основні напрями діяльності в системі державного управління.

Поняття та класифікація методів державного управління. Організаційно-розпорядчі (адміністративні) методи, їх переваги та недоліки. Економічні методи та їх інструменти. Правові методи. Соціально-психологічні та неформальні методи впливу.

Сутнісні характеристики (риси) організаційної структури державного управління. Унітарна та федеративна організація державного управління. Основи побудови організаційної структури державного управління.

Моделі державного управління: світовий досвід. Структура державного управління у провідних країнах світу: інституційний, функціональний та організаційний аналізи; центральні, регіональні та місцеві органи управління, їх ієрархія, проблеми взаємодії. Використання зарубіжного досвіду державного управління у вітчизняній практиці.

Тема 3. Державне управління в окремих сферах суспільного розвитку

Державне регулювання економіки, його цілі, функції, об'єкти. Роль держави у розвитку підприємництва. Державне регулювання структурної перебудови національної економіки. Конкурентна та інноваційно-інвестиційна політика держави, методи та інструменти. Засоби впливу на розвиток промислового і сільськогосподарського виробництва, сфери обігу і торгівлі. Управління зовнішньоекономічним сектором.

Особливості управління соціальною сферою. Соціальна політика держави: необхідність, сутність, цілі та принципи. Основні об'єкти та складові політики. Моделі соціальної політики. Методи впливу держави на розвиток соціальних відносин. Основні напрями соціальної політики держави щодо економічно активного населення. Діяльність держави щодо вразливих верств населення. Формування системи соціального захисту. Завдання державного регулювання розвитку елементів соціальної інфраструктури.

Державне управління в адміністративно-політичній сфері. Політика як наука, мистецтво і вид діяльності. Види політики держави, їх цілі, принципи формування, інструменти реалізації. Національна безпека та державне управління.

Специфіка управління у сфері культури та ідеології. Державне управління у сфері освіти, молодіжної політики, культури, науки, туризму, спорту, охорони здоров'я. Вплив держави на розвиток інформаційного простору, формування суспільної свідомості. Державне управління і сфера особистого життя людини.

Тема 4. Роль різних гілок влади у процесі державного управління

Система органів публічної влади. Законодавча влада в системі державного управління. Поняття, склад і структура парламенту, його повноваження.

Державне управління і виконавча влада: поняття, співвідношення, взаємозв'язок. Роль виконавчої влади в управлінні. Види органів виконавчої влади та питання їх класифікації. Уряд і державне управління.

Судова влада у системі державного управління. Поняття і роль судової влади у суспільстві. Судові системи та судові органи. Здійснення судової влади.

Сутність і види контролю у суспільстві. Контрольна влада у системі управління, її органи та форми діяльності.

Особливості організаційної структури державного управління в зарубіжних країнах.

Тема 5. Державне управління на регіональному рівні

Регіональне управління: сутність, цілі та специфіка. Історичні форми управління регіональним розвитком. Державна регіональна політика та політика територіально-адміністративних органів. Роль місцевого самоврядування у розвитку регіону.

Основні напрями регіонального управління: управління природно-ресурсним потенціалом регіону, управління фінансовими, трудовими ресурсами. Вплив органів державної влади на промислове і сільськогосподарське виробництво в регіоні, функціонування регіональних ринків. Управління інноваційною діяльністю. Роль державного управління щодо розвитку соціальної інфраструктури регіону.

Механізми реалізації регіональної політики держави: інституційно-правові, організаційні, фінансово-економічні, соціально-психологічні. Місцеві бюджети як фінансова основа соціально-економічного розвитку регіону. Державні та регіональні програми. Історичний досвід та особливості функціонування та управління територій із спеціальним статусом.

Регіональне управління та місцеве самоврядування. Поняття та суть місцевого самоврядування. Його основні ознаки та принципи, моделі

управління. Роль органів місцевого самоврядування у розвитку регіону. Централізація та децентралізація влади.

Тема 6. Система органів державної влади в Україні: конституційні основи їх функціонування, роль в управлінні

Історичний досвід державного управління в Україні. Конституційна модель розподілу влади в Україні. Верховна Рада та державне управління. Інститут Президента та державне управління. Органи виконавчої влади України: загальна характеристика, управлінські зв'язки. «Субординація», «координація» і «реординація» між органами виконавчої влади.

Центральні органи виконавчої влади. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади. Регіональні органи виконавчої влади.

Місцеве самоврядування у державному управлінні України. Проблеми функціонування та напрями реформування.

Тема 7. Центральні органи виконавчої влади в Україні

Центральні органи виконавчої влади (ЦОВВ) у системі державного управління. Історія формування і функціонування. Організаційна структура та завдання ЦОВВ, їх права, компетенція, функції.

Кабінет Міністрів України як вищий орган виконавчої влади. Історичний аспект формування уряду України. Структура та порядок формування Кабінету міністрів України. Функціональні повноваження членів Кабінету міністрів України. Секретаріат Кабінету міністрів України, порядок формування, повноваження. Відповідальність Кабінету міністрів України. Акти Кабінету міністрів України.

Міністерства України та їх повноваження. Державні комітети (державні служби) України та інші центральні органи виконавчої влади: їх статус, функції.

Територіальні органи центральних органів виконавчої влади: права, компетенція, функції. Централізація та децентралізація у структурній організації державного управління.

Змістовний модуль 2. Сутність та особливості функціонування органів державного управління на різних рівнях.

Тема 8. Регіональні органи державного управління

Місцеві державні адміністрації в системі державного управління. Основні завдання, правовий статус, компетенція місцевих державних адміністрацій. Повноваження, порядок формування та роботи місцевих державних адміністрацій. Структура місцевих державних адміністрацій, їх діяльність. Відносини місцевих державних адміністрацій у системі вертикальних та горизонтальних зв'язків.

Управління факультативними територіальними одиницями. Господарсько-правовий механізм діяльності територій із спеціальним статусом.

Тема 9. Місцеве самоврядування та його особлива роль у державному управлінні

Історичний аспект та конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні. Державна політика у сфері місцевого самоврядування. Правовий статус органів місцевого самоврядування в системі державного управління. Сучасна система місцевого самоврядування в Україні: територіальна громада, представницькі органи місцевого самоврядування. Асоціації та інші форми добровільного об'єднання органів місцевого самоврядування. Особливості здійснення самоврядування в містах Києві та Севастополі.

Всесвітня Декларація місцевого самоврядування, Європейська Хартія місцевого самоврядування та проблеми функціонування інституту місцевого самоврядування в Україні.

Громадянин в державному управлінні. Поняття і основні характеристики громадянства. Права, свободи і обов'язки громадян: система закріплення. Взаємовідносини громадян і органів державного управління.

Тема 10. Внутрішня організація та управління органу державної влади

Загальнотеоретичні аспекти організації роботи органів державної влади в Україні. Органи влади як об'єкт організації. Організація як процес і функція управління.

Сутність і особливості менеджменту органу державної влади, регламент його діяльності. Стратегічне управління та формування програми діяльності органу державної влади, функціональний аналіз та контролінг діяльності органу державної влади. Інформаційне та комунікаційне забезпечення внутрішньої організації органу державної влади. Підготовка та прийняття рішень в органах державної влади. Зв'язки з громадськістю в системі управлінської діяльності органу державної влади. Роль та місце керівника в управлінні органами державної влади. Сутність лідерства в державному управлінні. Забезпечення законності в державному управлінні. Специфіка юридичної відповідальності в державному управлінні.

Тема 11. Державна служба в Україні

Державна служба: поняття, риси, функції, принципи, види, організація. Система правових актів про державну службу та правовий статус державних службовців. Класифікація посад державних службовців.

Проходження державної служби та управління державною службою.

Атестація державних службовців. Етика поведінки державних службовців. Управління державною службою. Державна кадрова політика. Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації державних службовців.

Бюрократія і бюрократизм у державному управлінні: світові тенденції та вітчизняна специфіка.

Тема 12. Ефективність державного управління. Державний контроль у сфері виконавчої влади

Поняття ефективності в управлінні. Чинники та критерії ефективності державного управління. Загальна соціальна ефективність державного управління. Ефективність діяльності управлінських органів і посадових осіб. Економічна оцінка ефективності функціонування органу державної влади. Демократичні процедури визначення ефективності державного управління.

Державний контроль у сфері виконавчої влади в Україні, його зміст та правові засади. Види контролю. Здійснення державного контролю щодо виконавчої влади з боку суб'єктів інших гілок влади: парламентський контроль, прокурорський нагляд, судовий контроль, адміністративний нагляд міліції. Громадський контроль за діяльністю органів державного управління.

Тема 13. Відносини органів публічної влади в системі управління

Основні напрями взаємодії центральних та регіональних органів державної влади та органів місцевого самоврядування з трудовими колективами, підприємствами, установами і організаціями. Взаємовідносини органів державної влади й місцевого самоврядування із судовими та правоохоронними органами: органами Служби безпеки України, органами прокуратури, органами внутрішніх справ.

Взаємодія державних органів та органів місцевого самоврядування з об'єднаннями громадян. Здійснення нагляду за діяльністю об'єднань громадян. Організація роботи із запитамі громадян. Державні та адміністративні послуги з боку органів виконавчої влади та їх правове регулювання. Залучення громадськості до участі в управлінні державними і суспільними справами та контролі за функціонуванням органів влади.

Тема 14. Розвиток системи державного та регіонального управління

Проблеми взаємовідносин гілок державної влади в Україні у сфері управління. Необхідність реформування системи державного та регіонального управління. Державне та регіональне управління в контексті трансформаційних та глобалізаційних процесів. Соціально-ринкова трансформація України та завдання держави щодо формування ефективної системи управління на різних

рівнях. Реформування системи державного управління відповідно до стандартів публічного адміністрування, прийнятих в Європейському Союзі та країнах розвиненої демократії.

Суть та основні напрями адміністративної реформи в Україні. Концептуальні засади реформування центральних та місцевих органів влади, напрями вдосконалення управління регіональним розвитком. Базові форми децентралізації управління. Формування ефективної організації виконавчої влади як на центральному, так і на місцевому рівнях управління. Запровадження нової ідеології функціонування виконавчої влади місцевого самоврядування як діяльності що о забезпечення реалізації прав і свобод громадян, надання державних та громадських послуг. Удосконалення механізмів правового захисту громадян у відносинах із органами державної влади. Протидія корупції в органах державної влади та органах місцевого самоврядування.

Створення сучасного нормативно-правового, наукового та інформаційного забезпечення системи державного управління; зміцнення та формування нових фінансово-економічних основ функціонування державного управління; організація на нових засадах державної служби та служби в органах місцевого самоврядування; створення сучасної системи підготовки та перепідготовки управлінських кадрів; оновлення інституту відповідальності у сфері державного та регіонального управління

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма					заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Основи державного управління												
Тема 1. Основи теорії державного управління	7	2	2			3	7	1	1			5
Тема 2. Державна влада та державне управління	7	2	2			3	7	1	1			5
Тема 3. Державна управління в окремих сферах суспільного розвитку	7	2	2			3	7	1	1			5
Тема 4. Роль різних гілок влади у процесі державного управління	7	1	1			5	7	-	-			7
Тема 5. Державне управління на регіональному рівні	7	1	1			5	7	-	-			7
Тема 6. Система органів держ. влади в Україні: конституційні основи їх функціонування, роль в управлінні	7	1	1			5	7	-	-			7
Тема 7. Центральні органи виконавчої влади в Україні	8	1	1			6	8	-	-			8
Разом за змістовим модулем 1	50	10	10			30	50	3	3			44
Змістовний модуль 2. Сутність та особливості функціонування органів державного управління на різних рівнях.												
Тема 8. Регіональні органи державного управління	7	2	2			3	7	1	1			5
Тема 9. Місцеве самоврядування та його особлива роль у державному управлінні	8	2	2			4	8	1	1			6
Тема 10. Внутрішня організація та управління органу державної влади	8	2	2			4	8	1	1			6
Тема 11. Державна служба в Україні	8	1	1			6	8	-	-			8
Тема 12. Ефективність держ. управління. Держ. контроль у сфері виконавчої влади	8	1	1			6	8	-	-			8
Тема 13. Відносини органів публічної влади в системі управління	8	1	1			6	8	-	-			8
Тема 14. Розвиток системи державного та регіонального управління	8	1	1			6	8	-	-			8
Разом за змістовим модулем 2	55	10	10			35	55	3	3			49
Усього годин	105	20	20			60	105	6	6			93

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Основи теорії державного управління	2
2	Тема 2. Державна влада та державне управління	2
3	Тема 3. Державна управління в окремих сферах суспільного розвитку	2
4	Тема 4. Роль різних гілок влади у процесі державного управління	1
5	Тема 5. Державне управління на регіональному рівні	1
6	Тема 6. Система органів державної влади в Україні: конституційні основи їх функціонування, роль в управлінні	1
7	Тема 7. Центральні органи виконавчої влади в Україні	1
8	Тема 8. Регіональні органи державного управління	2
9	Тема 9. Місцеве самоврядування та його особлива роль у державному управлінні	2
10	Тема 10. Внутрішня організація та управління органу державної влади	2
11	Тема 11. Державна служба в Україні	1
12	Тема 12. Ефективність державного управління. Державний контроль у сфері виконавчої влади	1
13	Тема 13. Відносини органів публічної влади в системі управління	1
14	Тема 14. Розвиток системи державного та регіонального управління	1
	Разом	20

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Основи теорії державного управління	3
2	Тема 2. Державна влада та державне управління	3
3	Тема 3. Державна управління в окремих сферах суспільного розвитку	3
4	Тема 4. Роль різних гілок влади у процесі державного управління	5
5	Тема 5. Державне управління на регіональному рівні	5
6	Тема 6. Система органів державної влади в Україні: конституційні основи їх функціонування, роль в управлінні	5
7	Тема 7. Центральні органи виконавчої влади в Україні	6
8	Тема 8. Регіональні органи державного управління	3
9	Тема 9. Місцеве самоврядування та його особлива роль у державному управлінні	4
10	Тема 10. Внутрішня організація та управління органу державної влади	4
11	Тема 11. Державна служба в Україні	6
12	Тема 12. Ефективність державного управління. Державний контроль у сфері виконавчої влади	6
13	Тема 13. Відносини органів публічної влади в системі управління	6
14	Тема 14. Розвиток системи державного та регіонального управління	6
	Разом	60

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання є видом позааудиторної індивідуальної роботи здобувача навчального характеру, яке виконується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу. Індивідуальне завдання – це завершена теоретична або практична робота, що охоплює декілька тем або зміст навчального курсу в цілому.

Структура індивідуального завдання: вступ, теоретичне обґрунтування, основні результати роботи та їх обговорення, висновки, список використаних джерел. Загальний обсяг роботи не повинен перевищувати 20 сторінок.

Пропоновані теми:

1. Актуальні проблеми державного управління системою охорони здоров'я в Україні та шляхи їх вирішення.
2. Взаємовідносини громадян і органів державного управління.
3. Використання зарубіжного досвіду державного управління у вітчизняній практиці.
4. Відносини місцевих державних адміністрацій у системі вертикальних та горизонтальних зв'язків.
5. Вітчизняна специфіка бюрократії та бюрократизму.
6. Вплив держави на розвиток інформаційного простору, формування суспільної свідомості.
7. Вплив органів державної влади на промислове та сільськогосподарське виробництво в регіоні, функціонування регіональних ринків.
8. Господарсько-правовий механізм діяльності територій із спеціальним статусом.
9. Держава як суб'єкт управління суспільними процесами.
10. Державна допомога сім'ям з дітьми як форма соціально-правового захисту: шляхи вдосконалення.
11. Державне управління і сфера особистого життя людини.
12. Державне управління у сфері освіти, молодіжної політики, культури, науки, туризму, спорту, охорони здоров'я.
13. Етика поведінки державних службовців.
14. Запровадження нової ідеології функціонування виконавчої влади місцевого самоврядування як діяльності щодо забезпечення реалізації прав і свобод громадян, надання державних та громадських послуг.
15. Зв'язки з громадськістю в системі управлінні органами державної влади.
16. Ідеологічна ситуація в Україні (районі, місті) на сучасному етапі: шляхи вирішення конфліктних питань на місцевому рівні.
17. Ілюзія освіти в Україні: що робити далі?
18. Інформаційне та комунікаційне забезпечення внутрішньої організації органу державної влади.

19. Історичний аспект та конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні.
20. Історичні форми управління регіональним розвитком
21. Класифікація посад державних службовців.
22. Конкурента та інноваційно-інвестиційна політика держави, методи та інструменти.
23. Концептуальні засади розробки регіональних програм соціально-економічного і культурного розвитку: шляхи вдосконалення.
24. Культура спілкування в державних установах: стан та умови підвищення.
25. Механізм вдосконалення пільгового молодіжного будівництва.
26. Механізм державного регулювання зовнішньої трудової міграції: шляхи вдосконалення.
27. Механізм реалізації регіональних освітніх програм: шляхи вдосконалення.
28. Механізм реалізації соціокультурного ідеалу здоров'я: шляхи вдосконалення.
29. Механізми удосконалення форм активного дозвілля молоді в Україні.
30. Місцеві бюджети як фінансова основа соціально-економічного розвитку регіону
31. Моделі соціальної політики.
32. Основні завдання, правовий статус, компетенція державних адміністрацій.
33. Основні напрями діяльності в системі державного управління.
34. Основні напрями соціальної політики держави щодо економічно активного населення.
35. Основні проблеми реалізації функцій державного управління.
36. Особливості здійснення самоврядування в містах Києві та Севастополі.
37. Переваги та недоліки економічних методів державного управління.
38. Переваги та недоліки організаційно-розпорядчих методів державного управління.
39. Переваги та недоліки правових методів державного управління.
40. Переваги та недоліки соціально-психологічних та неформальних методів державного управління.

10. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- 1). Група методів за джерелом інформації і сприйняття навчальної інформації – **словесні** (лекція, семінари, бесіда, розповідь); **наочні** –

(ілюстрація, демонстрація, презентація), **практичні** (збір інформації, її обробка, графічно-схематичне зображення інформації).

Лекція – логічно вивершений, науково обґрунтований і систематизований виклад певного наукового або науково-методичного питання, ілюстрований, за необхідності, засобами наочності та демонстрацією дослідів. Лекція є однією з основних організаційних форм навчальних занять і, водночас, методів навчання.

Семінари – форма навчального заняття, при якій викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких здобувачі готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань. Семінарські заняття можуть проводитися у формі бесіди, рецензування та обговорення рефератів і доповідей, дискусій тощо.

Індивідуальне заняття – форма навчального заняття, що проводиться з окремими здобувачами з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей.

Консультація – форма навчального заняття, при якій здобувач отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування (проводяться протягом семестру – поточні та екзаменаційні консультації).

2). Група методів за ступенем управління навчальним процесом: навчання під керівництвом викладача, самостійна робота студента з навчальною та науковою літературою, текстами лекцій, підготовка до семінарських занять, робота з Інтернет джерелами, виконання письмових завдань.

11. Методи контролю

Система оцінювання результатів успішності засвоєння знань, вмінь, комунікацій, автономності та відповідальності здобувачів включає поточний, модульний (відповідно визначеному змістовому модулю), та підсумковий/семестровий контроль результатів навчання.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів.

Поточний контроль знань здобувачів здійснюється за двома напрямками:
I – контроль систематичності та активності роботи на семінарських заняттях;

II – контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання.

Поточний контроль здійснюється у формі: усне опитування; індивідуальне опитування; письмові контрольні роботи; тестування.

Модульний контроль проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті інтегровану оцінку результатів навчання здобувача після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.

Підсумковий/Семестровий контроль проводиться у формі іспиту у терміни, передбачені графіком навчального процесу.

Семестровий екзамен – форма оцінки підсумкового засвоєння здобувачами теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід. Завданням екзамену є перевірка розуміння здобувачем програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. В умовах реалізації компетентнісного підходу екзамен оцінює рівень засвоєння здобувачем компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота														Підсумковий тест (екзамен)	Сума
змістовий модуль 1 (35%)							змістовий модуль 2 (35%)							(30%)	100%
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	30	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
66-74	D	задовільно	
60-65	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Пасемко Г.П. Державне та регіональне управління: навч. посіб. Г.П. Пасемко, Л.Г. Бага, Г.Є.Беседіна та ін. / Харків: ХНАУ, 2018. – 322 с
2. Пасемко Г.П. Державне управління в економічній сфері: навч. посіб. Г.П. Пасемко, Л.Г. Бага, Г.Є.Беседіна та ін. / Харків: ХНАУ, 2018. – 238 с

14. Рекомендована література

Основна

1. Алгеброва И. М. и др. Государственная экономическая политика: опыт перехода к рынку / Под общ. рад. проф. А. В. Сидоровича. – М.: Дело и Сервис, 1998.
2. Андреев Л. Г., Бебело А. С. та ін. Економічна політика: Лекції. – К.:КНЕУ, 1997.
3. Аткинсон Э. Б., Стиглиц Дж. Э. Лекции по экономической теории государственного сектора / Пер. с англ. – М., 1995.
4. Бабин Э. П. Основы внешнеэкономической политики: Учеб. Пособие. – М.: Экономика: МИКО: Коммерческий вестник, 1997.
5. Базилевич В. Д. Державні фінанси: [навч. посіб.] / В. Д. Базилевич, Л. О. Баластрик ; за заг. ред. В. Д. Базилевича. – К. : Атіка, 2004. – 368 с.
6. Барановський О. І. Фінансова безпека. – К.: Фенікс, 1999.
7. Бельдерер Б., Хомбург Ш. Макроекономіка і нова макроекономіка. – К.: Либідь: Нідланд, 1998. – С. 174.
8. Беляєв О. О., Бебело А. С. Політична економія: Навч. посібник. – К.:КНЕУ, 2001.
9. Борецька Н. Регіональні аспекти соціального захисту населення // Регіональна економіка. – 2000. – № 3.
10. Бриттан С. Капитализм с человеческим лицом. – СПб.: Экон. шк., 1998.
11. Бункина М. К., Семенов А. М. Экономическая политика: Учеб. пособие. – М.: ЗАО «Бизнес-школа: "Интел-Синтез"», 1995.
12. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI // Голос України. – 04.08.2010. – № 143.
13. Василик О. Д. Державні фінанси України: [підруч.] / О. Д. Василик, К. В. Павлюк. – К. : Центр навчальної літератури. – 2004. – 608 с.
14. Василик О. Д. Бюджетна система України / О. Д. Василик, К. В. Павлюк. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 542 с.
15. Вебер М. Избранные произведения. – С. 644 – 646.
16. Все начиналось с десятины: этот многоликий налоговый мир. – М., 1992. – С.23.
17. Гальчинський А. Україна: поступ у майбутнє. – К., 1999.
18. Гальчинський Л. С. Економічна теорія: підруч./А. С. Гальчинський, П. С. Єщенко. – К. : Вища шк., 2007. – 503 с.
19. Геєць В. Соціогуманітарні складові перспектив переходу до соціально орієнтованої економіки в Україні // Економіка України. – 2000. – № 1,2.
20. Гламбоцкая А. Государственно-частное партнерство и перспективы его развития в Беларуси / А. Гламбоцкая [Електронний ресурс] – Мн.: Исслед. Центр ИПМ, 2010. – Режим доступа: <http://research.by/pdf/pdp2010r04.pdf>

21. Гриньова В. М. Державне регулювання економіки : навч. посіб. / В. М. Гриньова, М. М. Новикова. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2004. – 756 с.
22. Глобалізація і безпека розвитку: Монографія / О. Г. Білорус, Д. Г. Лук'яненко та ін.; Кер. авт. кол. і наук. ред. О. Г. Білорус. – К.: КНЕУ, 2001.
23. Государственное регулирование рыночной экономики / Под ред. И. И. Столярова. – М.: Дело, 2001.
24. Государственное регулирование экономики: Учеб. пособие для вузов / Т. Г. Морозова, Ю. М. Дурдыев, В. Ф. Тихонов и др.; Под ред. проф. Т. Г. Морозовой. – М.: Юнити–Дана, 2001.
25. Гунський Б. В., Лук'яненко Д. Г., Сіденко В. Р. Концептуальні засади розвитку зовнішньоекономічної діяльності України // Стратегія економічного розвитку України: Наук. зб. – Вип. 7. – К.: КНЕУ, 2001.
26. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети: монографія/[З.С. Варналій, В.Є. Воротін, В.С. Куйбіда та ін.] ; за ред. З.С. Варналія. – К.: НІСД, 2007. – 768 с.
27. Державне регулювання економіки: Навч. посібник / С. М. Чистов, А. С. Никифоров, Т. Ф. Куценко та ін. – К.: КНЕУ, 2000.
28. Державне управління: Навч. посіб./А. Ф. Мельник, О. Ю. Оболенський, А. Ю. Пасіна, К.: Знання–Прес, 2003. – 343 с – (Вища освіта ХХІ століття).
29. Державне регулювання економічних відносин в умовах глобалізації : монографія/[М. А. Латинін, Т. М. Лозинська, С. В. Майстро та ін.] ; за заг. ред. д.держ.упр., проф. М. А. Латиніна. Х. : Вид–во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2011. – 276 с. – (До 10–річчя кафедри економічної теорії та фінансів ХарРІ НАДУ).
30. Долішній М.І. Регіональна політика на рубежі ХХ–ХХІ століть: нові пріоритети: монографія / М.І. Долішній. – К. : Наукова думка, 2006. – 512 с.

Додаткова

1. Ковешников Е. М. Государство и местное самоуправление в России: теоретико-правовые основы взаимодействия / Е. М. Кошевников. – М.: Издательство НОРМА, 2002. – 272 с.
2. Авер'янов В., Андрійко О. Дискусійні питання законодавчого регулювання державної служби в Україні / В. Авер'янов, О. Андрійко // Вісник державної служби України. – 2005. – № 3. – С.8.
3. Державне управління: [навчальний посібник] / А.Ф.Мельник, О.Ю.Оболенський, А.Ю.Васіна, Л.Ю.Гордієнко; За ред. А.Ф.Мельник. – К.: Знання/Прес, 2003. – 343 с.
4. Гаєвський Б.А., Ребкало В.А., Туленков М.В. Політичне управління: [навчальний посібник]. – К. : УАДУ, 2001. – 160 с.
4. Калюжний А.А. Інформаційне забезпечення виконавчої влади / А. А. Калюжний // Виконавча влада в Україні: Навч. посіб. – К.: УАДУ, 2002. – С.109.
5. Керецман В.Ю. Державне регулювання регіонального розвитку: теоретичні аспекти: [монографія]. – К.: Вид/во УАДУ, 2002. – 188с.

5. Малиновський В. Я. Державна служба: теорія і практика. [навчальний посібник]. – К.: Атіка, 2003. – 160 с.
5. Соснін О. Національні інформаційні ресурси в сучасних умовах: проблемні питання вітчизняного законодавства / О. Соснін // Право України. – 2003. – № 10. – С.125.
6. Стефанюк В. Правові акти управління / В. Стефанюк // Право України. – 2003. – № 7. – С.3–9.
7. Безверхнюк Т. Основні поняття концепції ресурсного забезпечення регіонального управління законодавства / Т. Безверхнюк // Право України. – 2009. – № 1. – С. 4-13.
8. Регіональна економіка: Словник довідник / За ред. М. В. Підмогильного. – К. : Тираж, 2004. – 346 с.
9. Національна економіка: [навч. посібник] / За ред. В.М. Тарасовича. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 280 с.
10. Дідківська Л.І., Головка Л.С. Державне регулювання економіки. - К.: Знання, 2008. – 213с.
11. Регіони України: проблеми та пріоритети соціально-економічного розвитку: [монографія] / За ред. З.С. Варналія. – К.: Знання України, 2005. – 498 с.
12. Васильєв О.В. Методологія і практика інфраструктурного забезпечення функціонування і розвитку регіонів України. [монографія]. – Харків: ХНАМГ, 2007. – 341 с.
13. Синергия становления и развития региональных экономических систем: [монография] / В.П. Решетило; Харк. нац. акад. город. хоз-ва – Х.: 2009. – 218 с.
14. Чужиков В. Модернізація регіональної політики в ЄС // Економіка України. – 2008. – №3 (556). – С. 51 – 57.
15. Матвиенко П. Обобщающая оценка развития регионов / П. Матвиенко // Экономика Украины. – 2007. – №5. – С. 26 – 34.
16. Семина Т.А. Проблемы дезинтеграции экономического пространства страны и дифференциации социально-экономического положения регионов. – http://www.sbcinfo.ru/articles/27-28_05_1999conf/4_3.htm.
17. Харазішвілі Ю. Оцінка ефективності соціально-економічного розвитку регіонів України / Ю. Харазішвілі // Економіка України. – 2007. – №9 (550). – С. 55 – 62.
18. Шубравська О. Регіональний аспект сталого економічного розвитку агропродовольчої системи України / О. Шубравська // Економіка України. – 2009. – №5 (570). – С. 68 – 76.

15. Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України – <http://portal.rada.gov.ua/>
2. Президент України – <http://www.president.gov.ua/>

3. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua/control/>
4. Національний банк України – <http://www.bank.gov.ua/NBU/>
5. Фонд державного майна України – <http://www.spfu.gov.ua/ukr/>
6. Рада національної безпеки і оборони України – <http://www.rainbow.gov.ua/>
7. Департамент спеціальних телекомунікаційних систем і захисту інформації Служби безпеки України – <http://www.dstszi.gov.ua/dstszi/control/uk/index>
8. Національна бібліотека України В.І.Вернадського – <http://www.nbuv.ua/>
9. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка – <http://www.korolenko.kharkov.com/>
10. Асоціація міст України – <http://www.auc.org.ua/>
11. Інститут реформ – <http://www.ir.org.ua/docs/Abetka/>
12. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua> - (вихід на всі міністерства і відомства)
13. Київський центр Інституту Схід - Захід – <http://www.ewi.org.ua/>